Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

17 päivänä marraskuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2008/104/EY — Vuokratyö — Soveltamisala — Käsite ”työntekijä” — Käsite ”taloudellinen toiminta” — Voittoa tavoittelemattoman yhdistyksen terveydenhoitolaitoksen käyttöön asettama hoitohenkilöstö, jolla ei ole työsopimusta

Asiassa C-216/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Bundesarbeitsgericht (liittovaltion ylin työtuomioistuin, Saksa) on esittänyt 17.3.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 12.5.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH

vastaan

Ruhrlandklinik gGmbH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. L. da Cruz Vilaça, varapresidentti A. Tizzano (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Berger, A. Borg Barthet ja F. Biltgen,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.4.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH, edustajanaan G. Herget, Rechtsanwalt,

— Ruhrlandklinik gGmbH, edustajinaan C.-M. Althaus ja S. Schröder, Rechtsanwälte,

— Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vláčil,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. van Beek, G. Braun ja E. Schmidt,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.7.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vuokratyöstä 19.11.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/104/EY (EUVL 2008, L 327, s. 9) tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Betriebsrat der Ruhrlandklinik gGmbH (Ruhrlandklinikin yritysneuvosto, jäljempänä yritysneuvosto) ja Ruhrlandklinik gGmbH ja jossa on kyse siitä, että K, joka on DRK-Schwesternschaft Essen eV:n (Essenin Punaisen Ristin sairaanhoitajayhteisö, Saksa, jäljempänä sairaanhoitajayhteisö) jäsen, asetettiin Ruhrlandklinikin palvelukseen.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2008/104 johdanto-osan 10 ja 12 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(10)

Vuokratyön käytössä ja vuokratyöntekijöiden oikeudellisessa tilanteessa, asemassa ja työehdoissa on huomattavia eroja Euroopan unionin sisällä.

– –

(12) Tällä direktiivillä luodaan vuokratyöntekijöihin sovellettavat suojapuitteet, jotka ovat syrjimättömät, avoimet ja oikeasuhteiset ja joissa otetaan huomioon työmarkkinoiden ja työmarkkinasuhteiden monimuotoisuus.”

4 Saman direktiivin 1 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan työntekijöihin, joilla on työsopimus tai työsuhde työvoiman vuokrausyrityksen kanssa ja jotka on asetettu käyttäjäyritysten palvelukseen työskentelemään tilapäisesti niiden valvonnassa ja johdolla.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan sekä julkisen että yksityisen sektorin yrityksiin, jotka ovat työvoiman vuokrausyrityksiä tai käyttäjäyrityksiä ja harjoittavat taloudellista toimintaa riippumatta siitä, onko kyseessä voittoa tavoitteleva toiminta.”

5 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tarkoituksena on huolehtia vuokratyöntekijöiden suojelusta ja parantaa vuokratyön laatua varmistamalla 5 artiklan mukaisen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltaminen vuokratyöntekijöihin ja tunnustamalla työvoiman vuokrausyritykset työnantajiksi, ottaen samalla huomioon, että vuokratyön käytölle on vahvistettava asianmukaiset puitteet, joilla edistetään tehokkaasti työpaikkojen luomista ja joustavien työmuotojen kehittämistä.”

6 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan

a) ’työntekijällä’ henkilöä, jonka aseman työntekijänä asianomaisessa jäsenvaltiossa turvaa kansallinen työlainsäädäntö;

– –

c) ’vuokratyöntekijällä’ työntekijää, jolla on työsopimus tai työsuhde työvoiman vuokrausyrityksen kanssa siinä tarkoituksessa, että hänet asetetaan käyttäjäyrityksen palvelukseen suorittamaan työtehtävää sen valvonnassa ja johdolla;

– –

2. Tämä direktiivi ei vaikuta kansallisessa lainsäädännössä oleviin palkan, työsopimuksen tai työsuhteen taikka työntekijän määritelmiin.

– –”

7 Direktiivin 2008/104 5 artiklan, jonka otsikko on ”Yhdenvertaisen kohtelun periaate”, 1 kohdan ensimmäisessä kohdassa säädetään seuraavaa:

”Vuokratyöntekijän keskeisten työehtojen on oltava käyttäjäyrityksessä suoritettavan toimeksiannon ajan vähintään samanlaiset, joita häneen sovellettaisiin, jos kyseinen yritys olisi palkannut hänet suoraan hoitamaan samaa tehtävää.”

Saksan oikeus

8 Yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (Betriebsverfassungsgesetz), jota on viimeksi muutettu 20.4.2013 annetulla lailla (BGBl. 2013 I, s. 868), sellaisena kuin se oli voimassa pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikana, 99 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Yrityksissä, joissa on yli 20 äänioikeutettua työntekijää, työnantajan on ennen kutakin palvelukseen ottamista ilmoitettava tästä yritysneuvostolle, toimitettava sille tarvittavat työpaikkahakemusasiakirjat ja tiedot kyseessä olevista henkilöistä; työnantajan on ilmoitettava yritysneuvostolle tarvittavine asiakirjoineen suunnitellun toimenpiteen vaikutuksista ja hankittava yritysneuvoston suostumus suunnitellulle toimenpiteelle. – –

2. Yritysneuvosto voi olla antamatta suostumustaan, jos:

1) yksittäinen henkilöstöpäätös on lainvastainen

– –”

9 Työvoiman vuokrauksesta annetun lain (Arbeitnehmerüberlassungsgesetz), sellaisena kuin se on muutettuna 28.4.2011 annetulla lailla (BGBl. 2011 I, s. 642), joka tuli voimaan 1.12.2011, 1 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Työvoimaa vuokraava työnantaja, joka elinkeinotoiminnassaan asettaa kolmansien (käyttäjäyritys) palvelukseen työntekijöitä (vuokratyöntekijä), on hankittava tähän lupa. Käyttäjäyritys voi käyttää vuokratyöntekijöitä vain tilapäisiin tehtäviin – –.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 Ruhrlandklinik harjoittaa Essenissä (Saksa) sijaitsevan sairaalan toimintaa. Se teki vuonna 2010 sairaanhoitajayhteisön kanssa palvelukseen asettamista koskevan sopimuksen, jolla tämä yhteisö sitoutui antamaan sen käyttöön hoitohenkilökuntaa, mistä vastikkeeksi suoritettiin henkilöstökulut

kattava korvaus korotettuna 3 prosentin suuruisella hallintokuluihin perustuvalla kiinteällä korvauksella. Kyseinen hoitohenkilökunta koostuu sairaanhoitajayhteisön jäsenistä, joilla on kelpoisuus toimia sairaan- ja terveydenhoitoalan ammateissa.

11 Sairaanhoitajayhteisö on rekisteröity voittoa tavoittelematon yhdistys, joka on Verband der Schwesternschaften vom Deutschen Roten Kreuz eV:n (Saksan Punaisen Ristin sairaanhoitajayhteisöjen liitto) jäsen. Sen jäsenet työskentelevät päätoimisesti joko sairaanhoitajayhteisössä tai palvelukseen asettamista koskevan sopimuksen perusteella sairaan- tai terveydenhoitolaitoksissa. Tässä jälkimmäisessä tapauksessa kyseiset jäsenet toimivat kyseisen laitoksen ammatillisen ja organisatorisen ohjauksen alaisina.

12 Yhteisön sääntöjen mukaan yhteisö maksaa jäsenilleen kuukausittaisen korvauksen, jonka suuruus lasketaan työntekoon asianomaisella alalla tavanomaisesti sovellettavien kriteerien mukaisesti, sekä korvauksen tietyistä matka- ja muuttokuluista, ja heillä on oikeus kyseisellä alalla sovellettavan lainsäädännön mukaiseen täydentävään eläkkeeseen ja palkalliseen vuosilomaan. Kyseisille jäsenille myös maksetaan palkka sairaudesta tai onnettomuudesta aiheutuneen työkyvyttömyyden ajalta.

13 Sairaanhoitajayhteisön ja sen jäsenten välistä suhdetta ei kuitenkaan säännellä työsopimuksella. Jäsenten työskentelyvelvollisuuden oikeudellinen perusta on heidän kuulumisensa mainittuun yhteisöön ja tästä seuraava sitoutuminen osallistumaan sen toimintaan tekemällä työtä henkilökohtaisessa alisteisuussuhteessa.

14 K on sairaanhoitaja ja sairaanhoitajayhteisön jäsen. Hänet oli määrä Ruhrlandklinikin ja sairaanhoitajayhteisön välisen palvelukseen asettamista koskevan sopimuksen perusteella asettaa Ruhrlandklinikin palvelukseen sairaanhoitajaksi 1.1.2012 alkaen.

15 Yritysneuvosto ilmoitti kuitenkin 2.12.2011 päivätyllä kirjeellä kieltäytyvänsä antamasta tälle toimenpiteelle suostumusta sen vuoksi, että sen ei ollut tarkoitus olla tilapäinen ja että se olisi siksi vastoin työvoiman vuokrauksesta annetun lain 1 §:n 1 momenttia, jolla kielletään asettamasta työntekijöitä muutoin kuin tilapäisesti käyttäjäyritysten palvelukseen.

16 Ruhrlandklinik katsoi kieltäytymisen olevan perusteeton, sillä kyseistä 1 §:ää ei sen mukaan voitu soveltaa kyseisessä tapauksessa, joten se päätti ottaa K:n palvelukseensa väliaikaisesti ja nostaa kanteen saadakseen tuomioistuimen päätöksen, jolla sallittaisiin pysyvään palvelukseen ottaminen. Koska asian ensimmäisinä oikeusasteina käsitelleet tuomioistuimet hyväksyivät tämän vaatimuksen, yritysneuvosto teki valituksen ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen, Bundesarbeitsgerichtiin (liittovaltion ylin työtuomioistuin, Saksa).

17 Viimeksi mainitun tuomioistuimen mukaan työvoiman vuokrauksesta annetun lain 1 §:n 1 momentin säännöstä, jonka mukaan työntekijöiden asettaminen palvelukseen muutoin kuin tilapäisesti on kiellettyä, sovelletaan yksinomaan työvoiman vuokrausyrityksen työntekijöihin.

18 Sen mukaan sairaanhoitajayhteisön jäsenet, K mukaan lukien, eivät Saksan oikeuden mukaan ole työntekijöitä, koska he eivät ole työsuhteessa kyseiseen yhteisöön, ja näin on, vaikka he tekevät vastiketta vastaan työtä toiselle henkilölle tämän johdolla. Bundesarbeitsgerichtin oikeuskäytännön mukaan Saksan oikeudessa työntekijänä pidetään sitä, jolla on yksityisoikeudelliseen sopimukseen perustuva velvollisuus suorittaa toiselle tämän määrittelemiä työtehtäviä tämän ohjeiden mukaisesti henkilökohtaisessa alisteisuussuhteessa.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, voidaanko K:ta pitää unionin oikeuden ja erityisesti direktiivin 2008/104 1 artiklan 1 kohdan nojalla työntekijänä siitä huolimatta, ettei hän Saksan oikeuden mukaan ole sellainen.

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii myös, voiko se, että sairaanhoitajayhteisö asettaa K:n Ruhrlandklinikin palvelukseen, olla direktiivin 2008/104 1 artiklan 2 kohdassa, jossa direktiivin soveltamisalaa rajataan tähän tapaan, tarkoitettua taloudellista toimintaa.

21 Tässä tilanteessa Bundesarbeitsgericht on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Sovelletaanko direktiivin 2008/104 1 artiklan 1 ja 2 kohtaa tilanteessa, jossa yhdistyksen jäsen asetetaan toisen yrityksen palvelukseen suorittamaan työtehtäviä tämän ammatillisessa ja organisatorisessa ohjauksessa, kun yhdistyksen jäsen on sen jäseneksi liittyessään sitoutunut tarjoamaan koko työvoimansa myös kolmannen käytettäväksi, mitä vastaan hän saa yhdistykseltä kuukausittaisen korvauksen, jonka suuruus määräytyy kyseiseen toimintaan tavanomaisesti sovellettavien kriteerien mukaisesti, ja kun yhdistys saa tällaisen palvelukseen asettamisen perusteella korvauksen, joka muodostuu yhdistyksen jäseneen liittyvistä henkilöstökuluista ja kiinteästä hallinnollisesta maksusta?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2008/104 1 artiklan 1 ja 2 kohtaa tulkittava siten, että sen soveltamisalaan kuuluu menettely, jossa voittoa tavoittelematon yhdistys asettaa erään jäsenensä käyttäjäyrityksen palvelukseen taloudellista korvausta vastaan, jotta tämä työskentelisi käyttäjäyrityksessä päätoimisesti ja sen johdolla korvausta vastaan, vaikka kyseinen jäsen ei kansallisen oikeuden mukaan ole työntekijä siitä syystä, ettei hän ole tehnyt työsopimusta mainitun yhdistyksen kanssa.

23 Mainitun 1 artiklan mukaisesti direktiivin 2008/104 soveltamisen edellytyksenä on muun muassa se, että kyseinen henkilö on kyseisen artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”työntekijä” ja että kyseisen henkilön käyttäjäyrityksen palvelukseen asettava työvoiman vuokrausyritys harjoittaa saman artiklan 2 kohdassa tarkoitettua ”taloudellista toimintaa”.

24 Jotta esitettyyn kysymykseen voitaisiin vastata, on tutkittava, täyttyvätkö nämä kaksi edellytystä tämän tuomion 22 kohdassa tarkoitetun kaltaisessa tilanteessa.

Käsite ”työntekijä”

25 Tulkittaessa direktiivissä 2008/104 tarkoitettua ”työntekijän” käsitettä on syytä korostaa, että kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan tällä käsitteellä tarkoitetaan ”henkilöä, jonka aseman työntekijänä asianomaisessa jäsenvaltiossa turvaa kansallinen työlainsäädäntö”.

26 Mainitun säännöksen teksti osoittaa näin, että kyseisessä direktiivissä tarkoitetun ”työntekijän” käsitteen alaan kuuluu henkilö, joka tekee työtä ja jonka asema työntekijänä on turvattu asianomaisessa jäsenvaltiossa.

27 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti työsuhteen olennainen ominaispiirre on se, että henkilö tekee tietyn ajanjakson ajan toiselle tämän johdon alaisena suorituksia vastiketta vastaan, eikä sillä, millaiseksi kyseinen suhde katsotaan kansallisessa oikeudessa, tai kyseisen suhteen muodolla taikka näiden kahden henkilön välisen oikeudellisen suhteen luonteella ole tältä kannalta määräävää vaikutusta (ks. vastaavasti tuomio 11.11.2010, Danosa, C-232/09, EU:C:2010:674, 39 ja 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

28 Direktiivin 2008/104 1 artiklan 1 kohdasta ja sen 3 artiklan 1 kohdan c alakohdasta, jossa määritellään ”vuokratyöntekijän” käsite, ilmenee lisäksi, että kyseistä direktiiviä ei sovelleta yksinomaan niihin työntekijöihin, joilla on työsopimus työvoiman vuokrausyrityksen kanssa, vaan myös työntekijöihin, joilla on ”työsuhde” tällaiseen yritykseen.

29 Tästä seuraa, ettei sillä, millaiseksi kyseisen henkilön ja työvoiman vuokrausyrityksen välinen suhde katsotaan kansallisessa oikeudessa, tai heidän oikeudellisten suhteidensa luonteella tai muodolla ole määräävää vaikutusta ratkaistaessa, onko kyseinen henkilö direktiivissä 2008/104 tarkoitettu ”työntekijä”. Näin ollen – ja toisin kuin Ruhrlandklinik väittää huomautuksissaan – K:n kaltaista henkilöä ei voida sulkea kyseisessä direktiivissä tarkoitetun ”työntekijän” käsitteen ja näin tämän soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään sillä perusteella, ettei hänellä ole työsopimusta työvoiman vuokrausyrityksen kanssa ja ettei häntä näin ollen Saksan oikeuden mukaan pidetä työntekijänä.

30 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa sillä, että direktiivin 2008/104 3 artiklan 2 kohdan mukaan kyseinen direktiivi ei vaikuta kansallisessa lainsäädännössä oleviin työntekijän määritelmiin.

31 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa todennut, kyseinen säännös tarkoittaa näet yksinomaan sitä, että unionin lainsäätäjä on halunnut säilyttää jäsenvaltioiden toimivallan määrittää ne henkilöt, jotka kansallisen lainsäädännön perusteella kuuluvat käsitteen ”työntekijä” alaan ja joita on suojeltava kansallisen lainsäädännön nojalla, ja ettei tätä yhdenmukaisteta direktiivillä 2008/104.

32 Kyseistä säännöstä ei sitä vastoin voida tulkita siten, että unionin lainsäätäjä olisi luopunut käyttämästä toimivaltaansa määritellä kyseisen direktiivissä 2008/104 tarkoitetun käsitteen ulottuvuuden ja näin tämän soveltamisalan ratione personae. Kuten tämän tuomion 25 ja 26 kohdasta ilmenee, mainittu lainsäätäjä ei nimittäin ole jättänyt tämän käsitteen määrittelyä yksipuolisesti jäsenvaltioiden tehtäväksi, vaan se on itse rajannut sen mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdassa, kuten se on menetellyt myös kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdassa olevan ”vuokratyöntekijän” määritelmän osalta.

33 Kyseinen käsite kattaa siis sitä määriteltäessä henkilön, jolla on työsuhde tämän tuomion 27 kohdassa tarkoitetulla tavalla ja jonka asema on hänen suorittamiensa työtehtävien perusteella turvattu asianomaisessa jäsenvaltiossa.

34 Direktiivin 2008/104 tavoitteet tukevat edellä esitettyä tulkintaa.

35 Mainitun direktiivin 10 ja 12 perustelukappaleesta nimittäin ilmenee, että koska vuokratyöntekijöiden oikeudellisessa tilanteessa, asemassa ja työehdoissa on huomattavia eroja unionin sisällä, mainitulla direktiivillä pyritään luomaan vuokratyöntekijöihin sovellettavat suojapuitteet, jotka ovat syrjimättömät, avoimet ja oikeasuhteiset ja joissa otetaan huomioon työmarkkinoiden ja työmarkkinasuhteiden monimuotoisuus. Saman direktiivin 2 artiklan mukaan direktiivin tarkoituksena on siten huolehtia vuokratyöntekijöiden suojelusta ja parantaa vuokratyön laatua varmistamalla yhdenvertaisen kohtelun periaatteen soveltaminen vuokratyöntekijöihin ja tunnustamalla työvoiman vuokrausyritykset työnantajiksi, ottaen samalla huomioon, että vuokratyön käytölle on vahvistettava asianmukaiset puitteet, joilla edistetään tehokkaasti työpaikkojen luomista ja joustavien työmuotojen kehittämistä.

36 Tulkinnalla, jolla direktiivissä 2008/104 tarkoitetun ”työntekijän” käsite rajattaisiin koskemaan pelkästään kansallisen oikeuden mukaan kyseisen käsitteen alaan kuuluvia henkilöitä, etenkin niitä, joilla on työsopimus työvoiman vuokrausyrityksen kanssa, saatettaisiin vaarantaa mainittujen tavoitteiden toteutuminen ja näin ollen kyseisen direktiivin tehokas vaikutus, koska sillä rajoitettaisiin liiallisesti ja kohtuuttomasti tämän soveltamisalaa.

37 Tällaisella rajaamisella mahdollistettaisiin nimittäin se, että jäsenvaltiot tai työvoiman vuokrausyritykset voisivat mielensä mukaan jättää tietyt henkilöryhmät mainitulla direktiivillä halutun suojelun ja etenkin mainitun direktiivin 5 artiklassa säädetyn, vuokratyöntekijöiden ja käyttäjäyrityksen palveluksessa varsinaisesti olevien työntekijöiden välistä yhdenvertaista kohtelua koskevan periaatteen ulkopuolelle, vaikka se työsuhde, jossa nämä henkilöt ovat työvoiman vuokrausyritykseen, ei aineellisesti eroa työsuhteesta, jossa kansallisen oikeuden mukaan työntekijöinä pidettävät henkilöt ovat työnantajaansa.

38 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tässä tapauksessa, että sairaanhoitajayhteisö haluaa asettaa K:n Ruhrlandklinikin palvelukseen, jotta tämä työskentelisi siellä päätoimisesti ja viimeksi mainitun johdolla sairaanhoitajana terveydenhoitopalvelujen alalla noudatettavien perusteiden mukaan laskettavaa kuukausittaista korvausta vastaan. Ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tietojen valossa työsuhde, joka K:lla on sairaanhoitajayhteisöön, ei näytä aineellisesti eroavan työsuhteesta, joka työvoiman vuokrausyrityksen työntekijöillä on viimeksi mainittuun yritykseen.

39 Unionin tuomioistuimelle jätetystä asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että sairaanhoitajayhteisön jäsenillä, K mukaan lukien, on tiettyjä oikeuksia, jotka ovat osin samoja tai vastaavia kuin Saksan oikeuden mukaan työntekijöinä pidettävien henkilöiden oikeudet.

40 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on itse korostanut, että näihin jäseniin sovelletaan työoikeuden pakottavia suojelusääntöjä. Lisäksi – ja kuten Ruhrlandklinik sekä Saksan hallitus ovat unionin tuomioistuimen työjärjestyksensä 61 artiklan 1 kohdan perusteella esittämään kysymykseen vastatessaan todenneet – kyseisiin jäseniin sovelletaan sosiaaliturvalakia (Sozialgesetzbuch) samalla perusteella kuin Saksan oikeuden mukaan työntekijöinä pidettäviin henkilöihin.

41 Lisäksi Ruhrlandklinikin mukaan näihin jäseniin sovelletaan sääntöjä, jotka koskevat työntekijöiden palkallisia vuosilomia, sairauslomia, äitiys- ja vanhempainlomia sekä kyseisille jäsenille sairaudesta tai onnettomuudesta aiheutuneen työkyvyttömyyden ajalta maksettavaa palkkaa. Lisäksi heitä suojellaan samalla tavoin kuin Ruhrlandklinikin omia työntekijöitä, kun kyse on Ruhrlandklinikissä tehtävistä päätöksistä, he saavat saman korvauksen ja heidän työolonsa ovat samat kuin mainittujen omien työntekijöiden. Heidät voidaan erottaa sairaanhoitajayhteisöstä vain vakavasta syystä.

42 Näiden seikkojen valossa vaikuttaa siis siltä, että sairaanhoitajayhteisön jäsenten asema on heidän suorittamiensa työtehtävien perusteella turvattu Saksassa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava.

43 Kaiken edellä lausutun perusteella direktiivissä 2008/104 tarkoitettua ”työntekijän” käsitettä on tulkittava siten, että sen alaan kuuluu henkilö, joka suorittaa työtehtäviä eli tekee tietyn ajanjakson ajan toiselle tämän johdon alaisena suorituksia vastiketta vastaan ja jonka asema on tällä perusteella turvattu asianomaisessa jäsenvaltiossa, ja näin on siitä riippumatta, millaisena kyseisen henkilön työsuhdetta on kansallisen oikeuden mukaan pidettävä tai millainen luonne ja muoto näiden kahden henkilön välisellä oikeudellisella suhteella on. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, täyttyvätkö nämä edellytykset tässä tapauksessa ja onko K:ta näin ollen pidettävä kyseisessä direktiivissä tarkoitettuna ”työntekijänä”.

Käsite ”taloudellinen toiminta”

44 Direktiivin 2008/104 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ”taloudellisen toiminnan” käsitteen tulkinnan osalta on syytä korostaa unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenevän, että taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluja tarjotaan tietyillä markkinoilla (ks. mm. tuomio 18.6.1998, komissio v. Italia, C-35/96, EU:C:1998:303, 36 kohta; tuomio 6.9.2011, Scattolon, C-108/10, EU:C:2011:542, 43 kohta ja tuomio 23.2.2016, komissio v. Unkari, C-179/14, EU:C:2016:108, 149 kohta).

45 Tässä tapauksessa sairaanhoitajayhteisö tarjoaa markkinoilla palveluja asettamalla hoitohenkilökuntaa Saksassa sijaitsevien terveydenhoitolaitosten käyttöön henkilöstö- ja hallintokulut kattavaa taloudellista korvausta vastaan.

46 Päinvastoin kuin Ruhrlandklinik väittää, sillä, että kyseinen sairaanhoitajayhteisö harjoittaa voittoa tavoittelematonta toimintaa, ei direktiivin 2008/104 1 artiklan 2 kohdan nimenomaisen sanamuodon eikä unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan (ks. mm. tuomio 3.12.2015, Pfotenhilfe-Ungarn, C-301/14, EU:C:2015:793, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ole tässä suhteessa merkitystä. Yhdistykseksi perustetun sairaanhoitajayhteisön oikeudellisella muodolla ei silläkään ole merkitystä, koska se ei estä sen harjoittamaa toimintaa olemasta taloudellista.

47 Näin ollen on syytä katsoa, että tällaisen sairaanhoitajayhteisön kaltainen yhdistys, joka asettaa hoitohenkilökuntaa terveydenhoitolaitosten käyttöön henkilöstö- ja hallintokulut kattavaa taloudellista korvausta vastaan, harjoittaa mainitun direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

48 Kaiken edellä lausutun nojalla esitettyyn kysymykseen on vastattava niin, että direktiivin 2008/104 1 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että mainitun direktiivin soveltamisalaan kuuluu menettely, jossa voittoa tavoittelematon yhdistys asettaa erään jäsenistään käyttäjäyrityksen palvelukseen taloudellista korvausta vastaan, jotta tämä suorittaisi päätoimisesti työtehtäviä käyttäjäyrityksessä sen johdolla vastiketta vastaan, jos kyseisen jäsenen asema on tällä perusteella turvattu asianomaisessa jäsenvaltiossa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, ja näin on, vaikka kyseistä jäsentä ei kansallisen oikeuden mukaan olisikaan pidettävä työntekijänä siitä syystä, ettei hän ole tehnyt työsopimusta mainitun yhdistyksen kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vuokratyöstä 19.11.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/104/EY 1 artiklan 1 ja 2 kohtaa on tulkittava siten, että mainitun direktiivin soveltamisalaan kuuluu menettely, jossa voittoa tavoittelematon yhdistys asettaa erään jäsenistään käyttäjäyrityksen palvelukseen taloudellista korvausta vastaan, jotta tämä suorittaisi päätoimisesti työtehtäviä käyttäjäyrityksessä sen johdolla vastiketta vastaan, jos kyseisen jäsenen asema on tällä perusteella turvattu asianomaisessa jäsenvaltiossa, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkistettava, ja näin on, vaikka kyseistä jäsentä ei kansallisen oikeuden mukaan olisikaan pidettävä työntekijänä siitä syystä, ettei hän ole tehnyt työsopimusta mainitun yhdistyksen kanssa.

Allekirjoitukset